

LEBRIS

We know
books

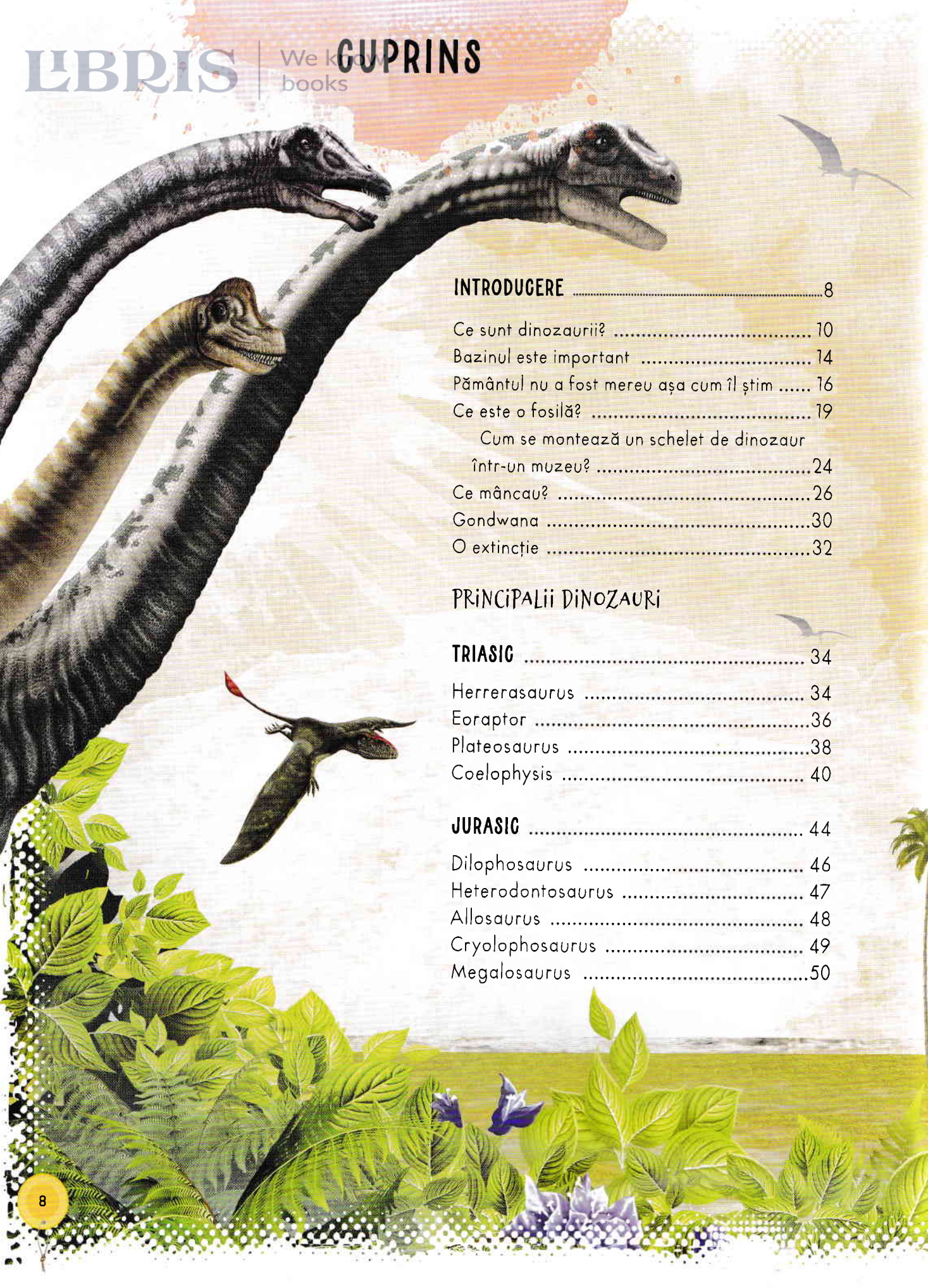

DINOZAURII

STĂPÂNII PĂMÂNTULUI

GIRASOL

INTRODUCERE 8

Ce sunt dinozaurii?	10
Bazinul este important	14
Pământul nu a fost mereu așa cum îl știm	16
Ce este o fosilă?	19
Cum se montează un schelet de dinozaur într-un muzeu?	24
Ce mâncau?	26
Gondwana	30
O extincție	32

PRINCIPALII DINOZAURI

TRIASIC 34

Herrerasaurus	34
Eoraptor	36
Plateosaurus	38
Coelophysis	40

JURASIC 44

Dilophosaurus	46
Heterodontosaurus	47
Allosaurus	48
Cryolophosaurus	49
Megalosaurus	50

Urișele sauropode	52
Apatosaurus	54
Brachiosaurus	56
Diplodocus	58
Camarasaurus	60
Stegosaurus	61
Compsognathus	62
Kentrosaurus	63
Galvesaurus	64
Cine erau turiasauridele?.....	65
Ornitholestes	66
CRETACIC	68
Iguanodon	70
Amargasaurus	72
Psittacosaurus	74
Baryonyx	76
Pelecanimimus	78
Hypsilophodon	80
Spinosaurus	82
Deinonychus	83
Carcharodontosaurus	84
Polacanthus	85
Giganotosaurus	86
Parasaurolophus	88
Edmontosaurus	89
Hadrosaurus	90
Lambeosaurus	92
Maiasaura.....	94
Corythosaurus	96
Pentaceratops	98

Troodon	100
Carnotaurus	101
Styracosaurus	102
Oviraptor	104
Velociraptor	106
Pachycephalosaurus	108
Ornithomimus	110
Gallimimus	112
Utahraptor	114
Tyrannosaurus rex	116
Triceratops	118
Ankylosaurus	120
Torosaurus	122
Centrosaurus	123
Sauropode mai mici	124
Sfârșitul dinozaurilor	126

NU ERAU DINOZAUARI, DAR AU TRĂIT ALĂTURI DE EI

Archaeopteryx	128
Cine a supraviețuit?	130
Pterozauri	132
Pterodactil	134
Dimorphodon	135
Pteranodon	136
Quetzalcoatlus	138
Ichthyosaurus	140
Plesiosaurus	142
Dimetrodon	144
Edaphosaurus	145
Indice de animale ilustrate	146

CINE ERAU DINOZAURI?

Dinozaurii erau niște REPTILE TERESTRE care au trăit în perioadele TRIASIC, JURASIC și GRETAGIC. Se deosebeau de reptilele primitive prin faptul că puteau să meargă și să alerge, și pentru că picioarele lor erau plasate direct sub trunchi. Au dispărut în mod misterios la sfârșitul Cretacicului, acum 66 de milioane de ani.

* Timp de **150 DE MILIOANE DE ANI**, dinozaurii au cutreierat Pământul. Noi, oamenii, suntem aici de numai **3 sau 4 MILIOANE DE ANI** și am trăit alături de o multitudine de specii diferite: alte mamifere, pești, reptile, insecte... **NICI DINOZAUURII NU AU FOST SINGURI.**

* Dinozaurii aveau rânduri mari de **DINȚI**. Ai carnivorelor erau foarte ascuțiți.

PALATUL: Dinozaurii aveau două palate. Palatul secundar le permitea să respire și să înghită în același timp. Nu se înecau niciodată în timp ce mâncau.

Mulți dinozauri aveau **CHEARE**, în special carnivorele, pentru a-și prinde mai bine prada.

* Unii amintesc de păsări datorită **PENELOR**.
Dinozaurii cu **ARIPI** puteau să planeze.

* **PLĂCILE** foloseau la reglarea temperaturii.

* Aveau **SOLZI**, ca reptilele de astăzi.

* **CAPUL** Unii aveau o creastă pe cap (ca marginocefalele); alții aveau coarne (ca ceratopsidele).

Alții aveau o **CUPOLĂ** - un fel de cască.

GIOC

CREASTĂ

GOARNE

PLACĂ OSOASĂ

BAZINUL ESTE IMPORTANT

Pentru a cunoaște dinozaurii, paleontologii au analizat rămășițele care au ajuns până la noi și le-au organizat în grupuri mari. PRINCIPALELE SUNT ACESTEA DOUĂ:

1 SAURISCHIENI (BAZIN DE ȘOPÂRLĂ)
PICIOARELE POSTERIOARE ȘI PELVISUL SUNT ADAPTATE LA POZIȚIA VERTICALĂ.

SE ÎMPART ÎN DOUĂ GRUPE:

TEROPODE („PICIOARE DE BESTIE”): Sunt carnivore și merg pe două picioare, precum Tyrannosaurus și Velociraptor.

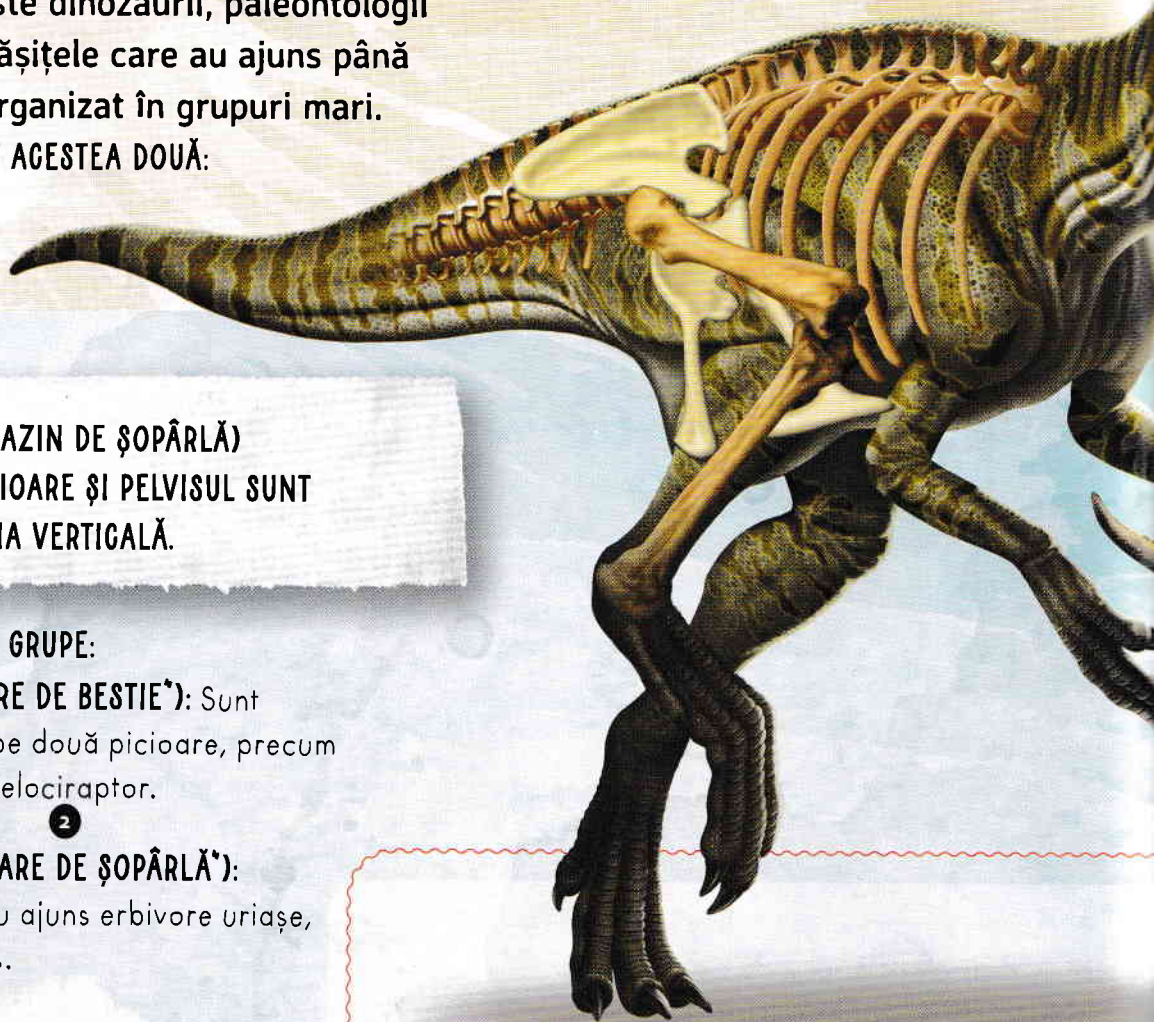
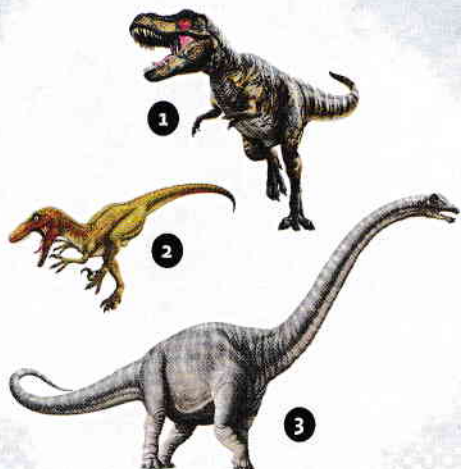
1

2

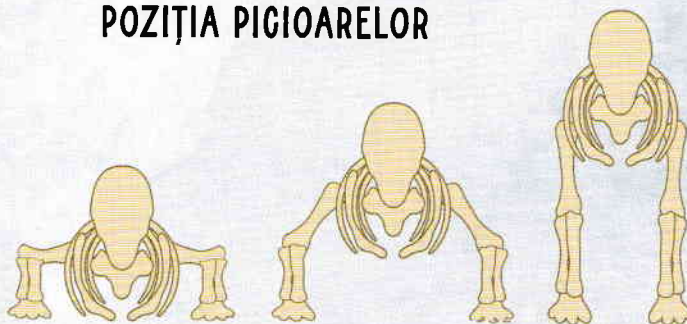
SAUROPODE („PICIOARE DE ȘOPÂRLĂ”):

Au evoluat până au ajuns erbivore uriașe, precum Diplodocus.

3

POZIȚIA PICIOARELOR

EXTINSĂ

SEMIVERTICALĂ

VERTICALĂ

BAZINUL ESTE IMPORTANT

Pentru a cunoaște dinozaurii, paleontologii au analizat rămășițele care au ajuns până la noi și le-au organizat în grupuri mari. PRINCIPALELE SUNT ACESTEA DOUĂ:

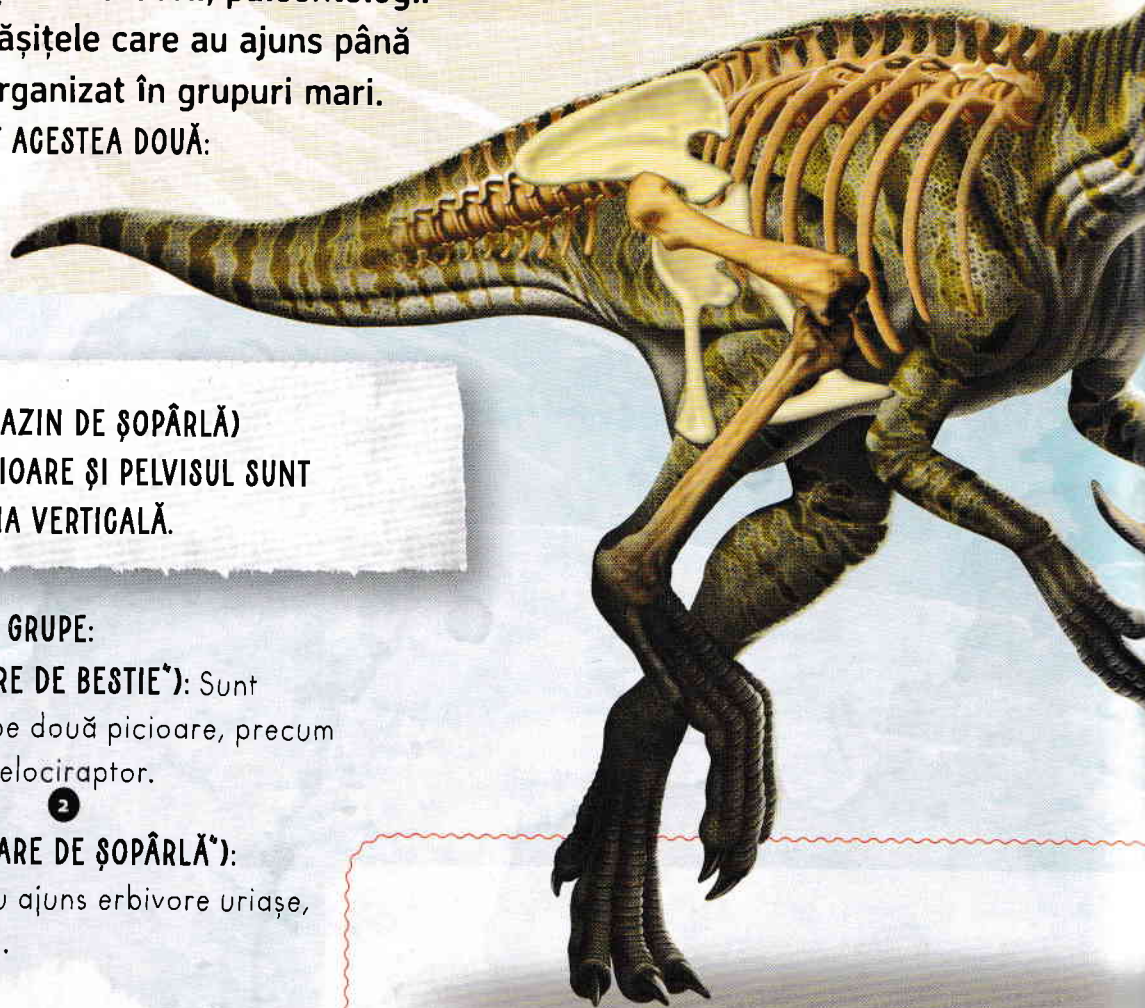
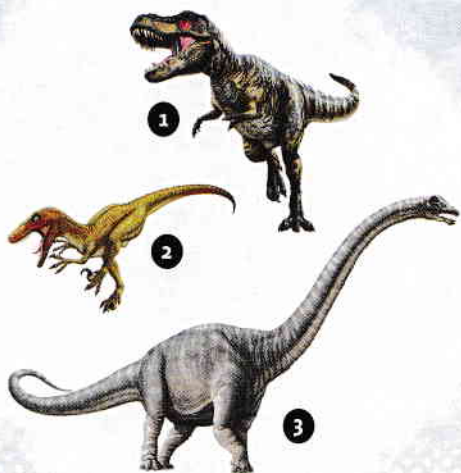
1 SAURISCHIENI (BAZIN DE ȘOPÂRLĂ)
 PICIOARELE POSTERIOARE ȘI PELVISUL SUNT ADAPTATE LA POZIȚIA VERTICALĂ.

SE ÎMPART ÎN DOUĂ GRUPE:

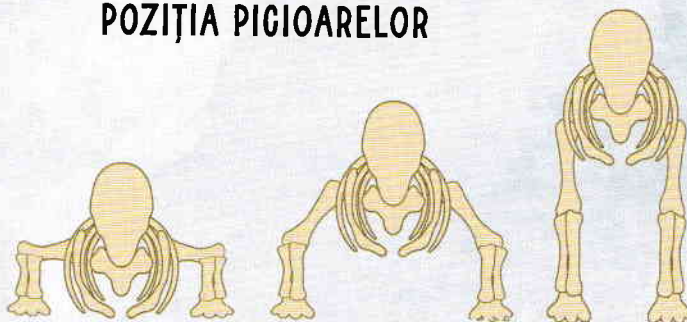
TEROPODE („PICIOARE DE BESTIE“): Sunt carnivore și merg pe două picioare, precum Tyrannosaurus și Velociraptor.

SAUROPODE („PICIOARE DE ȘOPÂRLĂ“):

Au evoluat până au ajuns erbivore uriașe, precum Diplodocus.

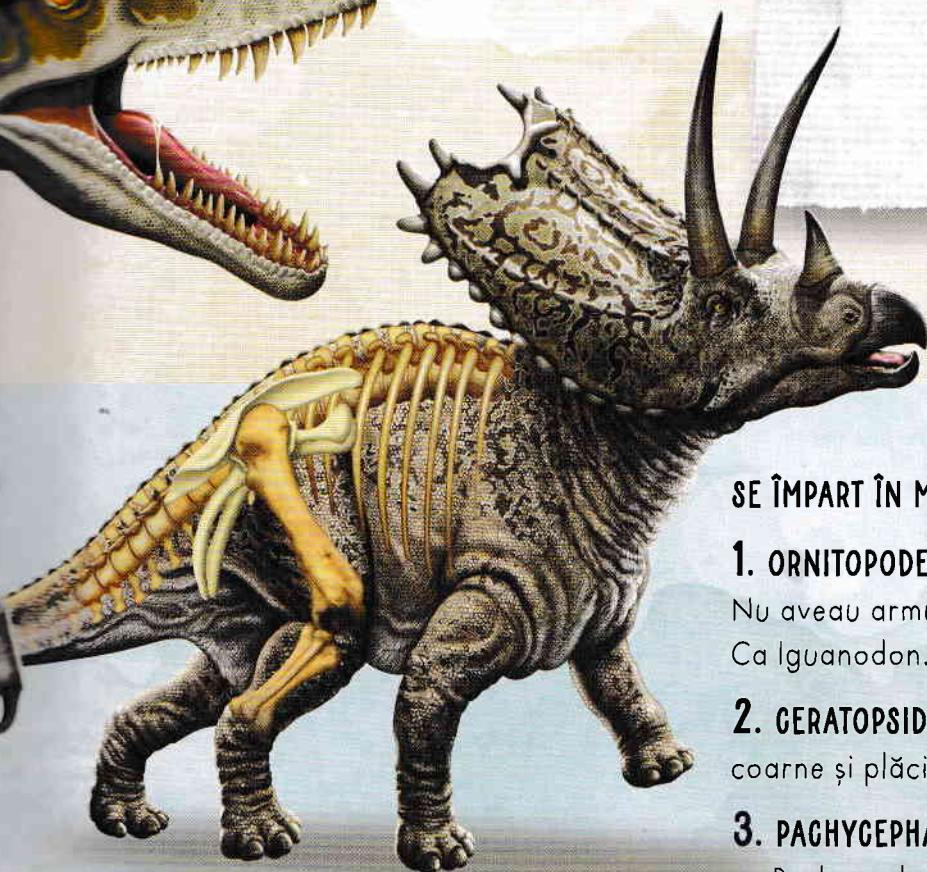
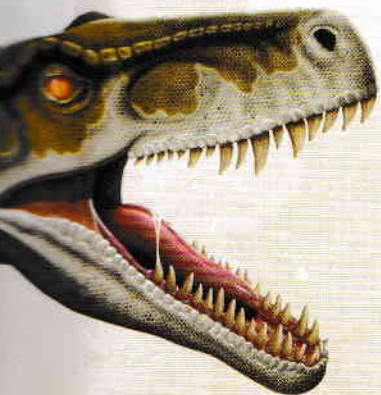
POZIȚIA PICIOARELOR

EXTINSĂ

SEMIVERTICALĂ

VERTICALĂ

2 ORNITHISCHIENI (BAZIN DE PASĂRE) TOȚI SUNT ERBIVORI.

SE ÎMPART ÎN MAI MULTE GRUPE, PRINTRE CARE:

1. **ORNITOPODE** (din Juristic până în Cretacic). Nu aveau armură, coarne sau colți. Ca Iguanodon. ❶
2. **GERATOPSIDE**. Exemplare cu cioc de papagal, coarne și plăci osoase (Triceratops). ❷
3. **PACHYCEPHALOSAURIDE**. Au craniul îngroșat, ca Pachycephalosaurus. ❸
4. **STEGOZAURI**. Au plăci și țepi, ca Stegosaurus. ❹
5. **ANKYLOSAURI**. Au armură, ca Ankylosaurus. ❺

POZIȚIA PIGIOARELOR

Secvență adaptată după lucrarea dr. Alan Charig, care arată **POZIȚIA EXTINSĂ** a majorității reptilelor (stânga), cea **SEMIVERTICALĂ** adoptată de tecodonti și de crocodilii din prezent (centru) și cea **COMPLET VERTICALĂ**, tipică dinozaurilor, mamiferelor și păsărilor.

